KABAKULAK

written by Dr. Aydoğan Lermi

Mumps;

Kabakulak viral bulaşıcı bir enfeksiyon hastalığıdır. Tükürük bezlerinde şişme ağrı ve ateş ile seyreder. Aşı ile önlenebilen bir hastalıktır. Genellikle çocuk çağda geçirilir, buluğ çağında ve erişkin yaşta erkeklerde kısırlığa sebep olabilir. Hastalık damlacıklar ile havadan ya da direk temas ile yayılır. Aile içinde ve çocuklar arasında kolayca yayılır salgınlar yapar.

kabakulak kimlerde görülür?

Aşı nedeniyle görülme sıklığı çok azalmıştır ancak,

- Aşısı yapılmamış insanlarda,
- Aşıya ulaşma imkanının düşük olduğu bölgelerde,
- 1956 dan sonra doğmuş, kabakulak geçirmemiş ve 1yaşını doldurduktan sonra aşı olmamış kişilerde,
- 10 – 19 yaş arasında,
- Kış aylarında,
- İmmün sistemi bozulmuş hastalarda (aşı olsalar dahi) kabakulak geçirme ihtimali yüksektir.

Kabakulak şikayetleri nelerdir?

Hastalığın kuluçka süresi 2-3 haftadır. Hastaların yarıdan çoğunda hastalığa rağmen hiçbir şikayet ve bulgu olamaz. En sık görülen şikayetler:

- Tükürük bezlerinin iltihabı sonucu
    - Kulak önü ve yanak bölgesinde ağrılı şişlik,
    - Şişlikler kulağı arkaya doğru iter kaba bir görüntü oluşur (kabakulak)
    - Yemek sırasına ağrı,
- Ateş,
- Boğaz ağrısı,
- Baş ağrısı,
- Ense de sertlik – ağrı,
- Bulantı, kusma,
- Seste boğuklaşma dır.

Ayrıca dilaltı ve çene altındaki tükürük bezleri de şiş ve ağrılı olabilir, erkeklerde testislerde şişme ve ağrı olabilir, kızlarda over iltihaplanması, karın ağrısı ve hassasiyetine neden olabilir.

Kabakulak teşhisi:

Kaba kulak klinik görünüm, şikayetler ve muayene bulguları ile teşhis edilir, kesin teşhis kan testleri ile konur.

Kabakulak tedavisi:

Kabakulak hastalığının özel bir tedavisi yoktur. İstirahat ve ağrı kesici ilaçlar verilir. Kabakulak tedavisinde antibiyotik kullanılmaz. Hastalık 10- 12 günde iyileşir, hasta tüm bu süre içinde bulaştırıcıdır. Şikayetleri azaltmak için

- Şişlikler üzerine sıcak ve/veya soğuk kompres yapılabilir,
- Tuzlu su ile gargara boğaz ağrısını hafifletir,
- İlaçlar ile ateş kontrol edilebilir, çocuklara aspirin verilmez
- Bol su verilir (limon suyu, portakal vb, ekşi gıda ve içecekler tükürük salgısını arttırır ve ağrıyı arttırır),
- Yumuşak dengeli beslenme önerilir.

Kabakulak tehlikeli bir hastalıkmı dır?

Birçok çocukta kabakulak komplikasyonsuz seyreder. Yaş büyüdükçe komplikasyonlar artar. En sık görülen komplikasyonlar :

- Sağırlık (kalıcı değildir),
- Beyin, pankreas, kalp ve diğer organ tutulumları ve iltihabı: ciddi olabilir,
- Testis iltihabı: adolesan erkekler ve erişkin yaşta çıkan kabakulak vakalarının % 20 sinde görülür, kısırlığa neden olabilir.

Kabakulaktan korunma:

Kabakulak aşı ile önlenebilen bir hastalıktır. Aşı en önemli korunma yoludur. Aşı canlı aşıdır ve immün sistemi bozuk kişilere, hamilelere yapılmaz. Aşı genellikle kombine halde kızamık ve kızamıkçık ile birlikte (MMR) yapılır. Erişkin çağda yapılabilir. Normal aşı şeması 2 dozdur. İlk doz 12- 15. Aylarda, 2. Doz 4- 6 yaş arasında yapılır. Eğer aşılanmamış iseniz yada kabakulak aşısını olduğunuzdan emin değilseniz kabakulak hastası ile temas etmeyin, aşı imkanını doktorunuza danışın.

Refernaslar:
1- American Academy of Family Physicians
http://www.aafp.org/
2- American Academy of Pediatrics
http://www.aap.org/
3- AboutKidsHealth
http://www.aboutkidshealth.ca/
4- Canadian Family Physician
http://www.cfpc.ca/cfp/
5- Braunwald E. Harrisons Principles of Internal Medicine. 15th ed. New York, NY: McGraw Hill; 2001.
6- Infertility in men. University of Maryland Medical Center website. Available at: http://www.umm.edu/patiented/articles/what_causes_of_male_infertility_000067_4.htm. Updated October 2006. Accessed July 28, 2008.
7- Kassianos G. Vaccination for tomorrow: the need to improve immunisation rates. J Fam Health Care. 2010;20(1):13-6.
8- Mumps. EBSCO DynaMed website. Available at: http://www.ebscohost.com/dynamed/what.php. Updated July 2008. Accessed July 28, 2008